

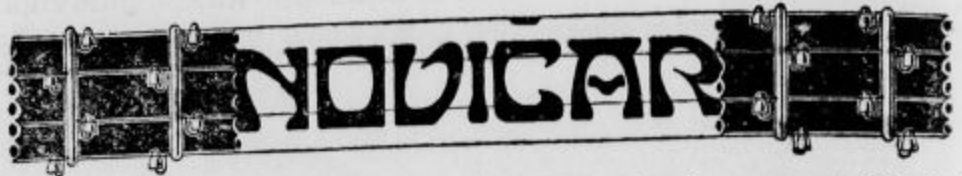
stev in pokrajinskih uprav ono visoke vsote, kakor so jo oznanjevali po shodih in posvojih časopisih gospodje samostojni kmetje.

Za vsote, ki so jih zahtevala posamezna ministrstva, ne nosi Davidovičeva vlada prav nobene odgovornosti, ker to ni bil proračun, za kakršnega edino bi bila vlada odgovorna. Mi moramo celo to izdati, da finančno ministrstvo ni utegnulo niti prekontrolirati proračunov vseh ministrstev. Poprej se je posrečilo intrigam nasprotnikov te vlade, da je morala oditi.

Proračun Davidovičeve vlade ni bil torej niti v finančnem ministrstvu dogotovljen in ga torej niti bilo ni. Odkor torej gospodje samostojni vedo, da je hotela Davidovičeva vlada priti s tako in tako visokim proračunom pred skupščino in s takimi in takimi novimi davki! Proračun ni prišel nikdar niti pred ministrski svet, ki naj bi o njem sklepal in sprejel končno ureditev glede višine izdatkov in dohodkov. Kako torej zopet vedo, gospodje samostojni, kakšne svote bi znašal proračun Davidovičeve vlade?

Davki za Slovenijo bi se znižali.

Dejstvo je, — to izve lahko tudi g. Pucelj in pa njegovi tovariši pri uradnikih finančnega ministrstva, zlasti pa pri bivšem ministru dr. Spahi — da proračun Davidovičeve vlade ne bi znašal nad 11 milijard dinarjev, nego bi bil pod 11 milijardami. Za kritje izdatkov, ki bi jih predvideval proračun Davidovičeve vlade, ne bi vpeljali za naše kraje prav nobenega novega davka. Davidovičeva vlada bi celo nekatere davke, n. pr. osebno dohodnino, prav znatno znižala. Davidovičevi vladi tudi ne bi bilo treba vpeljavati nobenih novih davkov za kritje svojega proračuna že zaradi tega ne, ker je imela dovolj velike rezerve v zaostalih devkih po Vojvodini, Srbiji in drugih južnih krajih, ki so segali v stotine in stotine milijonov. Pripravila je vse predpriprave za preureditev davčne administracije. Ta reorganizacija bi nudila dovolj garancije da bi se davki povsod enako plačevali in iztirjevali, da ne bi doživljali te žalostne zgodbe, da pri nas plačujemo 100% več, kakor je v proračunu predvideno, v drugih krajih pa, — kaj bi imena navajali — pa zastajajo celo pod v proračunu predvideno vsoto. Ljudje, ki so bili skoro dve leti v vladi, in niso mogli urediti vprašanja davčne administracije in zenačenje davkov, posebno ne vprašanja krutega davka osebne dohodnine, ti ljudje nimajo prav nobene pravice, da bi komurkoli kaj očitati. Priznati bi morali celemu svetu prav ponižno in skesano: »grešili smo«. Mi pa ugotovljamo, da je dr. Spaho na našo zahtevo že sprejel sklep, da se eksistenčni minimum, to je vsota, ki je pri osebni dohodnini neobdavčena, dvigne vsaj na 60.000 kron. Finančni minister dr. Spaho je tudi čisto odkrito povsod priznal, da je Slovenija mnogo previsoko obdavčena, je tudi pripravil vse potrebno, da se to popravi. Mnogo teh stvari je bilo takih, da bi se moglo izpeljati samo potem sklepov narodne skupščine in potem finančnega zakona, ki ga sprejme obenem s proračunom narodna skupščina. Med temi je tudi osebna dohodnina. Ni naša krivda, če Davidovičevi vladi niso pustili

d Polovična vožnja za glavno skupščino Zadružne zveze v Ljubljani, ki bo dne 7. maja ob 10 dopoldne v Akademskem domu poleg hotela Union, je dovoljena za vse udeležence in velja za tri dni, to je od 6. maja do vključno 8. maja. Udeleženci kupijo na vstopnih postajah cele enosmerne karte, ki jih žigosa z vlažnim postajnim dnevnim žigom na obratni strani in ki veljajo v Zvezi s potrdilom o udeležbi na občnem zboru tudi za povratek. Potrdila o udeležbi se bodo izdajala 7. maja dopoldne v Akademskem domu.

d Nove davke, za katere sta glasovala Žerjav in Pivko, zagovarja in odobruje dr. Žerjavova »Domovina«. Slovenci, le pridno naročajte in berite »Domovino« ter same sebe bijte po obrazu!

d Ljubljanski škof in brezverska »Domovina«. Žerjavova brezverska Domovina, ki uči, da je Marija naslednica poganske prešustnice boginje Here, uči ljubljanskega škofa — krščanstva. Ljubljanska škofija ima pri Gornjem gradu obširne gozdove in pašnike. Dohodki teh posestev gredo za škofijsko gimnazijo v St. Vidu in v dobrodelne namene. Škof sam, ki je znan po tem, da vse razda, kar ima, v dobrodelnost, od posestev nič nima. Po prevratu so vsi jugoslovanski škofje izrekli svojo pripravljenost, da se del posestev razdeli med ljudstvo. Toda vse se mora urediti postavno, pravično in s privoljenjem cerkvene oblasti. Agrarne reforme pa država še do danes ni izpeljala, zato škof seveda še nadalje upravlja to posestvo in je v svoji vesti dolžan, da čuva nad njim kot vsak oskrbnik. Zato je tudi izdal okrožnico tamošnjim pašniškim zadrugam, kjer jim natančno razlaga njihove pravice. Kdor pa se pregreši s tatvino nad cerkvenim premoženjem, ta zapade cerkveni kazni. To je za vsakega kristjana jasno kot beli dan. Če naj kdo poskusi bilko pohoditi na posestvu kakšnega liberalnega mogotca, ki zapravlja svoje dohodke pri šampanjcu in v družbi žensk, ta bo romal neizprosno v ječo brez kakih opominov. Ljubljanski škof pa uprav zato, ker je krščanski, najprvo prizadete pouči, kaj je prav in kaj ni prav. — Ker je Domovina naenkrat dobila tak srd na veleposestva, ki naj se po njenem mnenju takoj razdele, je jasno, da bo v prihodnjih številkah začela zahtevati, da se razdele obširna veleposestva liberalnega veleposestnika Dolenca, ki ima celo kokrsko in jezersko dolino, vele-

delati, ampak so razgnali narodno skupščino.

Po tem, kar smo povedali, je pač za vsakega jasno, kaj je z onimi 18 milijardami, s katerimi šarijo gospodje samostojni po deželi. To je čisto navadna laž, to je čisto navadno pretvarjanje dejstev, to je čisto navadno zapeljevanje ljudstva. Ta način političnega boja prav radi prepustimo vernikom SKS, saj vemo, da ne morejo in nočejo drugače delati.

posestva grofov Auerspergov in Windischgrätzov, na katerih se maste liberalni agitatorji, potem erarična veleposestva na Jelovci, potem Trboveljska premogokopna družba in nato ogromna posestva Turn-Taxisa, katera so po prizadevanju liberalcev zopet prešla v roke nemškega velepodjetnika, pri čemer so liberalne kase zaslužile 30 milijonov dinarjev za svobodomiselnost časopisje.

d Birne v mesecu majniku se bodo vršile v naslednjih župnijah:

Sv. Lenart v petek, 1. majnika.
Škofja Loka v nedeljo, 3. majnika.
Poljane v ponedeljek, 4. majnika.
Javorje v torek, 5. majnika.
Trata v sredo, 6. majnika.
Lučine v četrtek, 7. majnika.
Stara Oselica v petek, 8. majnika.
Nova Oselica v soboto, 9. majnika.
Žiri v nedeljo, 10. majnika.
Leskovec v ponedeljek, 11. majnika.
Zalilog v četrtek, 14. majnika.
Sorica v soboto, 16. majnika.
Železniki v nedeljo, 17. majnika.
Dražgoše v ponedeljek, 18. majnika.
Bukovšica v torek, 19. majnika.

d Dohodnina z vedno hujšo silo pritiska na delovno ljudstvo v Sloveniji. Nalogi so tako visoki, da ljudje obupujejo in ne vedo, kje vzeti denar. Kdor ne plača, se mu zarubi in niti plačevanje na obroke se rado ne dovoljuje. Delavci tudi dobivajo še obvestila, da se jim bo utrvalo 2 odstotka od plače. Grozote Žerjavovega in Puceljevega centralizma ne poznajo meja. Davidovič-Koroščeva vlada je imela v načrtu omejiti dohodninski davek, sedaj pa se ni prav nič znižal, pač pa še dodal novi 2-odstotni davek na zaslužek.

d Hrvatov pojde letos o Binkoštih v Rim 5000 v 6 posebnih vlakih. Hrvatje bodo ob tej priliki podarili sv. Očetu dragocen kelih.

d Katoliški Slovenci v Ameriki bodo v kratkem začeli izdajati svoj dnevnik. Nabrli so že za to potrebno glavnico 5000 dolarjev in sedaj skušajo dobiti dovolj naročnikov. Za poštvalnost naših katoliških rojakov v Ameriki je to najlepše izpričevalo.

d Trg Tržič je po svojem občinskem zastopu vložil prošnjo na vlado, da se proglasi za mesto. Obenem prosi za priklopitev znatnih delov sosednih občin, s čemer bi več tovarn spadalo pod tržiško občino. Na ta način bi se davčna moč kmetijskih občin znatno zmanjšala v korist Tržiču, s čemer kmetijske občine umevno ne bodo zadovoljne.

d Sveto pismo je knjiga, ki naj bi se skupno čitala v vsaki slovenski hiši. Prvi

Največja izbira

vsakovrstnega sukna in hlačevine za moške obleke
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

zvezek (spisi vseh štirih evangelistov ter Apostolska dela) je izšel ter se dobi po vseh krščanskih knjigarnah. Člani in članice orlovskih odsekov ter orliških krožkov dobijo v Društveni nabavni zadrugi (Ljudski dom) 10 odstotkov ceneje kot po drugih knjigarnah.

d **Opozarjamo** na agitacijo takozvanih adventistov posebno v kočevskem okraju. Adventisti so posebna verska ločina, ki oznanja, da se bliža sodni dan in še celo množico drugih pretiranih in zmešanih naukov, ki so oblečeni v zelo pobožno obliko.

d **Slovenski rudarji** v Brny les Mines smo ustanovili 7. decembra 1924 Društvo slovenskih rudarjev. Uprizorili smo že dve igri. Imamo pevski zbor, nimamo pa slovenskih pesmaric. Zato prosimo drage rojake za pesmarice, kakršnekoli so. Tudi iger nam manjka. Dobrodošle so vsake igre in knjige. Denarnega premoženja nimamo, da bi knjige plačali, zato trkamo na bratovska srca Slovencev in Slovenk, da nam pošljejo knjig. Naslov: Alojzij Grčar, Brny les Mines, Rue de Lorraine No. 19. Cite 10. (Pas de Calais), France.

d **Zagrebski natakariji** zahtevajo, da se splošno vpelje napitnina v znesku 10 odstotkov od skupička pri vsakem gostu. Kdor bo zajedel in zapil recimo 30 Din, bo moral plačati 33 Din. Natakariji grozijo s štrajkom, če se jim ne ustreže.

d **Obsojen župan**. V sredo, 15. aprila, je bil obsojen novi samostojni župan velike šentjernejske občine od okrožnega sodišča v Novem mestu, ker se je na Sušnikovem shodu tako izpozabil, da je našemu poslancu očital, da laže. Sicer Pucelj naše ljudi za vsako besedico toži — včasih so tako delali tožljivi otroci v šoli —, vendar so se naši poslanci varovali zapeljane nasprotnike spravljati v stroške. Kmetški poslance pač težko napravi stroške kmetu, če je tudi nasproten. Toda nekateri so v svoji zlohotnosti začeli verovati razne laži liberalnega časopisja in, če bi se naši ne branili, gre laž liberalnega lista dalje. Zato je treba včasih koga prijeti za ušesa. Ne radi njega, ampak radi drugih, da ne bi bili zapeljavani.

d **Vojni plen na Vrhniki**. Nekateri orjunaši na Vrhniki so zahrbtno izza neke stojnice napadli iz telovadnice vračajoče se Orle. Boj se je končal z begom napadalcev, četudi so klicali svoje tovariše na pomoč. Vojni plen — sukno nekega učiteljsčnika — se je oddal na orožniški postaji.

d **Otrok pod brzovlakom**. Te dni se je pripetil v goriški okotici pretresljiv slučaj. Sredi železniškega tira je sedel dveletni deček Anton Pavlin in se igral. Tedaj je pridrdral tržaški brzovlak. Otrokova mati, ki je delala v bližini, je zavpila in pohitela, da reši dete, a brzovlak jo je prehitel in šel preko otroka. Vsi so odreveneli. Toda ko je brzovlak odhitel — so opazili otroka na istem mestu, kako joče. Brzovlak je dečka samo neznatno ranil na glavi in hrbtu.

d **Trije častniki** ustreljeni. Zagrebške Novosti poročajo iz Novoga Sada: V nedeljo okoli poldnavajstih dopoldne se je dogodil v petrovaradinski trdnjavi težak zločin. V trdnjavskem prostoru so se pripravljali na neko sokolsko slavnost, katere sta se ho-

tela udeležiti s svojima soprograma tudi častnika Milan Pavič in Dušan Kokotovič. Komaj pa sta prestopila vhod v trdnjavo, jima je začel slediti na straži stoječi vojak. Poročniku Kokotoviču se je vojak zdel sumljiv in je prijel za revolver. Preden pa je revolver izvlekel iz torbice, je vojak že ustrelil in poročnik se je zgrudil mrtev na tla. Tudi poročnika Paviča, ki je hitel svojemu tovarišu na pomoč, je vojak ustrelil. Streljanje je slišal slučajno ruski civilno oblečeni polkovnik Susepneki, ki se je bližal mestu nesreče z biciklom. Vojak je z enim strelom pogodil tudi njega. Preiskava je dognala, da je streljal neki Arnavt, ki je moral za kazen služiti poldrugo leto naknadno kot vojaški begunec. Zločinca pa je pravočasno pobegnil.

d **Namesto z denarjem** sta plačala z življenjem. Na progi Mostar—Gruž sta se dva potnika skrila na streho, da bi se zastoj peljala. Blizu Gabele je železen most, ki je na vrhu zvezan s križasto streho. Potnika nevarnosti nista opazila in ju je železno ogrodje popolnoma zmrvarilo.

d **Smrtna nesreča** slovenskega delavca na Francoskem. V noči od 21. na 22. aprila je v šahtu Valdama pri Merlebahu zašel na nepojasnen način delavec Klasten Dominik, star 39 let, doma iz Trbovelj, pod dvigalo ki ga je takoj do smrti pritisnilo. Vsi smo še opllašeni od grozne katastrofe v Merlebahu, tako da vsakikrat, ko se podamo z dvigalom v jamo, s strahom pričakujemo, ali bomo dospeli srečno še na dan ali ne. I. Š.

d **Predrzen viom** je bil izvršen v Zagorju v trgovini Rudolfa Aličana. Vlomilci so odnesli veliko blaga.

d **Truplo** pred 14 dnevi v Ljubljano padlega hlapca Mihaela Debernardija na Vrhniki so našli te dni v Grubarjevem kanalu pri zatvornicah.

d **Mali lord**, roman, angleško napisala F. H. Burnett, poslovenil K. Pribil. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena Din 24, v platno Din 36.

VOJASKE ZADEVE.

Vojaški živinski list. Posestniki, ki so zavezani dati vojaški oblasti svojo živino (konje itd.) na razpolago, prejmejo od komande vojnega okrožja takozvani »vojaški živinski list«. To listino je treba dobro spraviti in jo ob vsaki prodaji dotične živali izročiti kupcu. Prodajo je treba vedno javiti županstvu. Istotako mora kupec vedno zahtevati od prodajalca vojaški živinski list in se mora z njim zglasiti pri svojem županstvu, kjer prijavi kupljeno žival.

Vprašanje: Rojen sem l. 1905. Imam očeta in štiri brate, ki so vsi služili pri vojaki, in sicer oče kot črnovojnik v vojski, bratje pa aktivno, in sicer prvi štiri leta, drugi tri leta, tretji 2 leti in četrti 9 mesecev v vojski in v Jugoslaviji polni rok. Ali imam pri teh okoliščinah pravico do skrajšanega roka? — J. V. R.

Odgovor. Če je poleg četrtega brata tudi tretji služil aktivno in ne kot črnovojnik, imate pravico do skrajšanega roka po pravilu, da tretji služi skrajšan rok, ako sta dva družinska člana pred njim po vrsti služila polni rok.

Vprašanje. Ali bi bila uspešna prošnja za skrajšan rok za fanta, ki je bil vpoklican 4. marca t. l. Njegov starejši brat je

Vsaka perica
rabi samo

Zlatorog
milo

Vsaka perica
rabi samo

Zlatorog
milo

50-odstotni invalid, mlajši je star 9 let, oče pa 60 let. Davka plačuje družina 500 Din. J. N.

Odgovor. Za pravico skrajšanege roka velja pravilo, ki smo ga navedli v odgovoru na prejšnje vprašanje. Ako sta torej starejši brat in oče služila polni rok, tedaj bo vpočinkani kot tretji družinski član dobil skrajšan rok, ako se vloži prošnja.

Vprašanje. Rojen sem l. 1904. in sem bil pri prvem naboru spoznan za začasno nesposobnega. Rad bi pa čimprej odslužil svoj rok. Kam naj se odnemem?

Odgovor. Če ste le začasno nesposoben, pridete letos zopet na nabor in če se čutite za sposobnega, povejte Vašo željo naborni komisiji.

Vprašanje. Rojen sem leta 1905. in sem edinec. Oče je služil v vojski 4 leta, davka plačujemo 18 Din. Kam naj vložim prošnjo za oprostitev vojaške službe. K. L.

Odgovor. Prošnje za oprostitev pred naborem ni treba vlagati, ker ima naborna komisija samo pravico Vas oprostiti, ako so podani za to zadostni pogoji. Uspeli pa boste s to prošnjo le v slučaju, ako bo naborna komisija spoznala očeta, ki naj gre z Vami, za popolnoma nesposobnega, sicer pa boste morali služiti skrajšan rok.

Vprašanje. Rojen sem l. 1905., sem edini sin in posestnik, davka plačujem 33 Din, imam preživljati 56 let staro mater in 31 letno sestro. Ali imam pravico do oprostitve? — J. M. K.

Odgovor. Nimate pravice do oprostitve, ker plačujete nad 20 Din davka, ampak služili boste skrajšan rok.

Vprašanje se je v zadnjem času nabrala tako množina, da bodo mogli odgovori le polagoma priti na vrsto. Zato prosimo potrpljenja.

Muha mu ne da kruha

Kdor ne bere Izidaričeve knjige »NAS PANJ... Dobi se pri M. Humeč v Ljubljani za Din 42.—

CEVLJARSKEGA POMOČNIKA in vajenca, ki se je učil in pridno DEKLICO, ki se lahko nauči finega šivanja, sprejemaj takoj. Ponudba na opravilo »Demoljuba« pod šifro »Cevlarstvo« štev. 2771.

Prvovrstne

Pfaff-šivalne stroje in Puch vozna kolesa

dobite samo pri

Ign. Vok, Ljubljana-Novomesto

Znatno znižane cene!

Kdor bi rad lepo obleko

si najraje izbere sedaj, ko je ravnokar zopet došlo vseh vrst in barv, gladko, karirasto in črtasto, volneno in polvolneno blago; deleni, batisti, krepi, svila, primerne stvari tudi za birmance; rujsava, bela in pisana kotenina že od 11 Din naprej, vsakovrstne opreme za neveste, izdelovljene moške srajce, otroške oblečke, predpasniki, bluze, robci, kravate, nogavice itd. po čudovito nizkih cenah samo pri

»IVANKI« F. in I. GORIČAR

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta štev. 29,

kjer se prodaja s kar najmanjšim, s rajše gostejšim dobričkom.

POLITIČNI ZAPISKI

p Narodna skupščina se je sestala 28. t. m. Izvršila se bo najprej volitev I. podpredsednika in pa se bo sprejel stanovanjski zakon, ker bi sicer s 1. majem, ko končno veljavno preneha dosedanji stanovanjski zakon, nastopilo brezpravno stanje.

p Prav lepe uspehe je pokazala do sedaj politika narodnega bloka, piše »Domovina«. Pa še to piše, da liberalna poslancev Žerjav in Pivko z nadčloveškim trudom prenašata breme slovenskih gospodarskih zadev. Te lepe uspehe z nadčloveškim trudom sta pokazala Žerjav in Pivko, ko sta glasovala za nove davke. Ti novi davki so: dvaodstotni davek vsega delavskega zaslužka, podvojitve invalidskega davka, petnajstkratno povzvišanje obrtnih taks in kazni in 4 odstotke od dolžnih davkov pri ekskucijah. Dobrodniški davek pa se ne bo znižal, temveč se pobira v sedanji višini še dalje. — To so res nadčloveški trudi, pa ne na Žerjavovih in Pivkovih bremenih, temveč na plečih našega od Žerjavovega centralizma trpinčenega ljudstva.

p Pol leta so na vladi radikali in Žerjavovci in kaj so storili? Nove davke so naložili z dvanajstinami in preko ene milijarde dinarjev so napravili izrednih izdatkov — za kaj, vsakdo ve. Kdo ne pomni, kako so se drli liberalci vseh branž od samostojnežev in prepehuvocev do žerjavovcev proti Davidovič-Koroševi vladi, ki niti tri mesece ni bila na krmilu, da nič ne stori! Nalagš opazujte naše samostojneže, na koga so bolj zabavljali, na naše ministre ali na sedanje. Zmeraj velja o njih: Gliha vkup štriba.

p 18 milijard proračuna, pravi Kmetijski list, da je prepredil, ko je pomagal kričati na Davidovičovo vlado, ki je padla, preden je mogla rešiti naše ljudstvo strašne osebne dohodnine. Mi vemo, da je bil Kmetijski list pri zmetanju, Davidovičeve vlade mali pošček, ki zraven laja, kadar veliki gonijo, in smo zato rekli, da je samo pomagal, da je prišlo do padca vlade, v kateri so bili štirje slovenski ministri. To »pomaganje« radikalom in Žerjavovim demokratom se gospodu Puciju skoraj tako dopade kot to, da je pomagal do centralistične ustave leta 1921. Pri obojem »pomaganju« so samostojneži ponosni na to, da so slovensko ljudstvo oškodovali. Ponos, vreden Žerjavovih hlapcev! — Ko se samostojneži branijo, računajo seveda na »bedarijo« čitateljev »Kmetijskega lista«, ki jim prikrijava, da dela proračun narodna skupščina, ne pa ministri. Posamezni ministri pač predložijo svoje zahteve, a o nobenem naših štirih ministrov ne morete reči, da je predložil proračun, ki bi oškodoval, če bi bil ves sprejet, našega kmeta. Nekateri naročniki Kmetijskega lista bodo seveda verjeli, če jim samostojni generali magari natrobijo, da je tudi vojni minister Hadžić s svojim načrtom proračuna bil klerikalec. Z neumnostjo je bil od nekdej bolj najhujši.

p Radičevci se vedno molijo kesanje. Radičevci ne vedo, kaj bi storili, da bi temeljiteje in očitneje popravili ogromne politične kozle, ki jih je streljal Stjepan Radič. Glavni namen pri tem jim je rešiti zaprte tovariše in znebiti se obznane. V nedejo so imeli v Zagrebu zborovanje, na katerem so sklenili resolucije in v tej zmovala povdarjajo, da nimajo in nobejo imeti nobenih zvez z Moskvo, da pa želijo čim prejšnje ureditve notranjih razmer v Jugoslaviji.

p Za rešitev Radica. Vsa radičevska politika gre zdaj v prvi vrsti za tem, da se rešijo iz zaporov zaprti voditelji, zlasti Stjepan Radič, ki se v ječi zelo nesrečnega počuti. Radikali poznajo to željo in zato kosarajo zelo visoko drže. V prvi vrsti zahtevajo, da mora Radič, če pride na prosto — potom oprostitev ali v slučaju obsodbe potom pomilostitve — za vedno izginiti iz Jugoslavije. V ta namen so beograjski politiki celo pripravljali Radiču gmotno pomagati. Verjetno je, da bo Radič šel na te pogoje.

p Radičev Slobodni dom je zopet začel izhajati. Republiko, ki se je svitila v glavi lista, je vrzel med staro šaro.

p Pri predsedniških volitvah v Nemčiji je zmagal general Hindenburg z majhno večino. General Hindenburg je zagrižen monarhist in bo njegova izvolitev po vsem svetu vzbudila zelo slabo kri ter imela ne baš prijetnih posledice.

Redni občni zbor kranjčnice in posojilnice v Srednji vasi se vrši v uradnih prostorih dne 10. maja 1929 ob 3 popoldne z sledečim sporedom: 1. poročilo načelnika in nadzorstva; 2. potrjenje rač. zaključka za leto 1928; 3. volitev načelnika in nadzorstva; 4. slučajnosti. NACELSTVO.

POSESTVO PRODAM! 4 orake: nove, vrli, gozdi, travnik (rudi se krava); Počasnica daje Jožef Pratičnik, usnjak, Izlake pri Zagorju. 2687

2 VAJENCA se sprejmeta, ki imata veselje za mizarstvo. — ŠT. MERCJAN, v Dobu štev. 15.

Zoper slabo prebavo,

bledico in oslabelost naročite HOČEVARJEVO »AROMATICO ŽELEZNATO TINKTURO« po 20 Din steklenica! — Številne zahvale na razpolago! Po pošti od 3 steklenic dalje samo od izdelovalca lekarnarja HOČEVARJA, VRHNIKA.

2 vajenca iščem za kovaško obrt z visoko oskrbo, po dogovoru. — IVAN MEDEN, Rudnik pri Ljubljani. 2794

Mlad trgovec odločen pristati S. L. S., v trenutnih denarnih zadregah, rabi takoj posojilo 50 do 70.000 Din proti vknjubi na štirikrat toliko vredno posestvo, ali pa sprejme naklonjene posestnike za poroke, ali pa sprejme za tihoga družabnika kmečkoga fanta (ali dekleta), ki takoj razpolaga z željeno vsoto in ima veselje do trgovine. — Ponudbe s pošto upravi »N. Demoljuba« pod »Mlad trgovec 2793«.

Najcenejši nakup

modrocev, žirnih vložkov, divanov, otoman ter vseh tapetnatih izdelkov. Prodaja tudi kimo, afrik in blago za firmice po najnižjih cenah. — Se priporoča

Rudolf Sever, specialna naloga tapetnatih izdelkov, Ljubljana, Gosposvetska cesta 6.

Pozor ženini in neveste!

Vabimo na ogledi!

NAZNAMILA

n Kmetška zveza za ljubljansko okolico ima svoj občni zbor v sredo dne 6. maja 1925 ob 8. uri zjutraj v Ljubljani, Komenskega ulica 10, Rokodelski dom. Vse podružnice naj gotovo pošljejo zastopnike. Trkov, predsednik.

n Metlika. V nedeljo 3. maja po rani sv. maši se vrši v Domu občni zbor Okrajne Kmetške zveze z običajnim dnevnim redom.

n Na Vačah bo v nedeljo dne 3. maja ob pol treh popoldne orlovska akademija.

n Ježica. V soboto zvečer ob 8. uri se vrši v Društvenem domu zopet zanimivo skioptično predavanje, ki ga priredi naše Slov. kršč. izobraževalno društvo. Vsi vabljeni.

n Borovnica. V nedeljo, dne 3. maja ob 3. popoldne priredi borovniški orlovski odsek v društveni dvorani veseligr e nočejanko »Vse naše« in trodejanjo »Fernando, strah Avsturijec«. Cene prostorom so običajne.

n St. Jernej na Dolenjskem. Orlovski odsek v St. Jerneju priredi v nedeljo dne 3. maja po litanijah v društveni dvorani telovadno akademijo z bogatim sporedom. Prijatelji orlovske misli vljudno vabljeni. — Odbor.

n Ježica. V nedeljo 3. maja ob 8. zvečer priredi črnuški tamburaški zbor v društvenem domu na Ježici koncert. Vstopnina običajna. Vsi vljudno vabljeni!

n Sreča te išče, um ti je dan, našel jo boš, če nisi zaspan. Tako je pel naš veliki pesnik Slovenecem svojega časa, velja pa tudi še za vse Slovence naših dni. — Kdaj pa je človek najbolj srečen? Če ima svojo hišico. To pa vsak lahko dobi, ako kupi loterijsko srečko Ljudskega doma v St. Vidu nad Ljubljano. — Glavni dobitek je lepo zidana hiša v modernem slogu čez 40 m² zazidane ploskve, obstoječa iz 2 sob, kuhinje, shrambe in veže v neposredni bližini kolodvora v St. Vid-Višmarje, torej tik Ljubljane. Drugi dobitki so: konj z vozičkom, lepa dobra molzna krava, spalna oprava, šivalni stroj, kolo, prašič itd. Skupno je 1348 dobitkov v vrednosti skoraj pol milijona kron. — Poverjeniki dobijo provizijo. Kdor proda 25 srečk, dobi 2 zastoni, kdor jih proda 50, dobi štiri, in kdor jih proda 100, dobi 10 srečk kot nagrado. — Zrebanje se vrši dne 25. junija 1925. — Srečke razpošilja Loterijski odsek Ljudskega doma v St. Vidu nad Ljubljano.

n Naša kri se bo ponavljala v St. Vidu nad Ljubljano v nedeljo 17. maja ob 7. zvečer v Ljudskem domu po znižanih cenah.

d Blagoslovitev gasilskega doma na Viru pri Domžalah. V nedeljo dne 10. maja se bo vršila na Viru velika gasilska slavnost. Ob 9. dopoldne bo sv. maša v župni cerkvi v Dobu. Po sv. maši spreved na Vir, kjer se bo slovesno blagoslovil novi gasil. dom in gasilno orodje. Pri prireditvi sodeluje znana domžalska godba pod vodstvom g. Vinka Riedla. Odbor prostovoljnega gasilnega društva na Viru vljudno vabi k obilni udeležbi.

APNO

se bo zopet dobivalo od srede maja meseca naprej pri Alojziju Vodniku

pri apnenici v Kamnigorici pri Dravljah. — Vpraša se tudi v Ljubljani, pri glavnem kolodvoru v pisarni kamnoseka VODNIKA. 2747

Vedno najnovejše

volneno blago za ženske obleke in bluze
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

PO SVETU

Krvavi dogodki v Bolgariji.

Žrtve atentata na solijsko stolno cerkev. Pri napadu na katedralo v Sofiji je bilo po dosedanjih ugotovitvah ubitih 140 oseb, med katerimi je 14 generalov, 9 polkovnikov, 5 podpolkovnikov, 4 majorji, 4 stotniki, 2 poročnika, 3 podčastniki, 3 poslanci, 3 inženjerji, 2 časnikarja in več višjih uradnikov. Zelo veliko število je bilo ranjenih, med katerimi se mnogi bore s smrtjo.

Vojaška strahovlada v Bolgariji. Preki sod, ki ga je vlada po atentatu proglasila, deluje s polno paro. Na tisoče zemljoradnikov in komunistov so vtaknili v ječe, mnogo stotin so jih kar brez sodbe postrelili. Vojaška sodišča sodijo noč in dan. Skoro vse voditelje zemljoradnikov in komunistov, ki so jih prijeli, so obsodili na smrt in jih takoj ustrelili. Mnogi med njimi so padli v boju s policijo in vojaštvom. Zlasti dva bivša oficirja, Jankov in Minkov, sta se do zadnjega borila. Ta dva dolže, da sta napravila peklenški stroj, ki je s strašnim učinkom eksplodiral v katedrali. Ko je policija zvedela za bivališče Jankova, je takoj obkolila hišo, v kateri se je skrival. Pozvali so ga, naj se uda, ker so hoteli dobiti živega v roke. Jankov pa, ki je vedel, da ga čaka neizogibna smrt, je pričel streljati iz hiše in metati bombe na policijo. Policija je nato poslala k njemu nekega njegovega prijatelja, da bi ga pregovoril, naj se uda. Ta se je pa takoj pridružil Jankovu ter mu pomagal v boju s policijo. Policija je pa sedaj pričela hišo bombardirati, tako da je pričela goreti. Oba upornika sta našla smrt v ognju, hišo so pa do tal porušili. Na enak način je padel v boju s policijo vodja komunistov Minkov. Po hudih bojih je prišlo tudi na več krajih po deželi, zlasti v mestih. V Sofiji si nikdo ne upa, ker vsakega zapro, kogar imajo za zemljoradnika ali komunista. Vsled tega je že nastalo pomanjkanje živil v mestu, ker se noben kmet ne upa izpostavljati nevarnosti, da ga osumijo in zapro. Neusmiljeno preganjanje zemljoradnikov in komunistov vzbuja ogorčenje celo pri Američanih in Angležih, vsled česar sta angleški in ameriški poslanik pri bolgarski vladi zahtevala, da preneha s pokolji. Bolgarska vlada se pa upravičuje in pravi, da hoče vpostaviti le red in dolži Ruse, da so podkupili bolgarske komuniste, da bi povzročali nemire. Seveda so to le prazni izgovori bolgarske vlade, ker ves svet ve, da je Cankova vlada sama z nasilji, umori in preganjanji političnih nasprotnikov izzvala odpor in povzročila nerede.

Pretepi bolgarskih študentov v Gradcu. Krvavi dogodki v Bolgariji so našli odmeva tudi med Bolgari v inozemstvu. V Gradcu, kjer študira precej Bolgarov, so zborovali pristaši opozicije. Nenaadoma pa so vdrli v dvorano pristaši sedanje vlade, ki so se takoj spopadli z zborovalci. Prišlo

je do hudega pretepa, pri katerem je bilo več študentov ranjenih.

Pogodba med našo državo in Grčijo. V Belgrad so dospeli grški delegatje, ki se bodo pogajali z našo vlado v svrhu sklenitve pogodbe. Kakšna bo ta pogodba, pa ne povedo.

Iz francoskega parlamenta. Za predsednika francoskega parlamenta je bil izvoljen prejšnji ministrski predsednik Heriot. Med volitvijo, katere se opozicija ni udeležila, je prišlo med poslanci do hudih preprirov in nazadnje celo do pretepa, da je moral predsednik sejo zaključiti.

Francosko poslanstvo pri Vatikanu. Prejšnja francoska vlada, ki ji je predsedoval framason Heriot, je sklenila ukiniti poslanstvo pri sv. Očetu. Sedanja vlada pa je ta sklep ukinila in odredila, da poslanik pri Vatikanu še ostane.

Same zarote. Iz Madrida poročajo, da je policija odkrila obširno zaroto proti španskemu diktatorju Zrimu de Reveri, ki prav po fašistovski vlada v Španiji, kakor Mussolini v Italiji. V Tokiju pa so baje odkrili zaroto, ki je imela namen umoriti japonskega ministrskega predsednika. Strah ima pri oblastnikih, ki so se proti volji ljudstva polastili vlade in ga krotijo le z nasiljem, res velike oči. Iz vsakega najmanjšega izraza nezadovoljstva znajo skovati »obširno zaroto«, s katero hočejo taki mogotci navadno opravičiti preganjanje neljubih nasprotnikov.

Upor proti Angležem v Južni Afriki. Angleži imajo velik del Južne Afrike v svoji oblasti. Ker deželo le preveč izkoriščajo, so se jih tamošnji domačini naveličali in se uprli. Angleži so pa na upornike hitro poslali polajčijo in vojaštvo, ki je z orožjem v roki upor zadržalo.

SREBRNE KRONE

le še malo časa plačuje po najvišjih cenah trdha

JOS. ŠELOVIN - ČUDEN

trgovina z urami, šivalnimi stroji in dvokolesi v Ljubljani, Mestni trg 13. — CENKI za šivalne stroje in kolesa se dobe v trgovini. Pošljite ponjel

Excelsa

najboljši in vendar najcenejši stroj za rodbino in obrt.

Nadomestni deli za vse stroje.

J. Gorec, Ljubljana, Palača Ljubljanske kreditne banke

Najboljša kolesa najceneje.

Vsakovrstne dele in opremo.

HALO!

HALO!

»Porentov ata, zakaj ste pa kupili novo žago?« — »A, ti si, Likoracijsva Jerical! Veš, žago sem pa zato kupil, da bom Perkotove podplate žagal!« — »Zupančeva Francka: »Kam pa pojdete, da od Perkota usnje kupite?« — »Porentov ata: »V Kranj na sejm.« — »Okornova Anica: »Saj Perko ne hodi v Kranj na sejm!« — »Porentov ata: »Jaz pa vem, da pride Perko z usnjem v Kranj na sejm.« — »Andrejičeva Angelca: »Potem je pa le res, da! Škrjanček poje, žvrgoli, kdor pri Perkotu USNJE kupi, ne falš! Zato vsi po usnje na sejm v Kranj, Litijo, Šmarja, Črnomelj, Toplice, Karlovec, Brežice, Zagorje, Veliko Lako, Gradec, Sedražice, Moravče in Željamberk

na stojnico PERKO!

SIRON · DOMOVINE

SV. KRIZ PRI LITJI.

(Smrtina kosa.)

Dne 11. aprila je umrl g. Kaferle Anton, pesestnik na Klanec, star 70 let. Bil je jako dober gospodar, skrben družinski oče ter je bil veliko let občinski odbornik ter silno priljubljen pri ljudeh zaradi mirnega značaja. N. v m. p!

PODLIPA PRI VRHNIKI.

Naša požarna bramba se je začela živahno gibati. Na velikonočni ponedeljek je priredila ljudem lepo zabavo z igrokazom »Mutasti muzikanti«. Koncem julija dobimo novo brizgalno. Upamo, da s pomočjo dobrih okoličanov vztrajno kljubujemo tudi tem novim, tako neobhodno potrebnim stroškom. Kljub temu, da se toliko gibljemo, je vendar postalo pri nas zelo dolgočasno, ker se naš sbrhitnic dopisnik v »Domovine« že cel mesec ni nič oglašil. Gotovo mu je postalo nekoliko prevroče, ker so mu vsled bitavskega klevetanja podlipski fantje in par postenih deklet dali dolg nos, katerega si je pa sam z želno kravatno še mnogo povečal. Navidenje!

VRHNIKA.

Konec Jelovskove bakljade gospodu dekanu z dne 9. februarja 1925 se je dovršil v petek pred deželnim sodiščem s tem, da je bil tovarnar Jelovšek obsojen na 500 Din globe in povrnitev vseh stroškov! Ali bo še prirejal podobne bakljade, počake bodočnost. Preveč stanejo.

DANE PRI STAREM TRGU.

(Prireditve.)

V nedeljo so imeli naši fantje in dekleta svojo prireditve v konsumski dvorani v Starem trgu. Bali smo se in bili v skrbeh, kako bo kaj izpadlo, a reči moramo: Vsa čast celi prireditvi, povsem in igralcem! Zlasti petje in deklamacija je bilo brezhibno. Hvala za krasen užitek, vrli fantje in dekleta! Le tako naprej! Želimo vas še katerikoli krat videti na odru. Prihodnjic v Danah!

VRHNIKA.

V nedeljo 3. maja ob pol 4. popoldne bo občni zbor Gospodarskega društva na Vrhniki v Rokodelskem domu. Z občnim zborom bo združeno tudi predavanje o zadružništvu, ki ga bodo pojasnjevali skioptične slike. — V edini leseni stari hišici pod Sv. Trojico je umrla v nedeljo 26. t. m. najstarejša Vrhnika Marija Jurca, stara 95 let. Po dolgem trpljenju daj ji Bog zaslužen mir!

MIRNA.

(Po sokolsko.)

Poznavalec Mirne trdijo, da Mirna ni mirna ampak nemirna. Lep kraj, ki ima nekaj grdih tiščer. So ti ljudje tako prismojeni, da se pri vsem divjaštvu imajo še za inteligentne, napredne in izobražene. Ali je to kakšna izobrazba? Mirne ljudi klofutajo na cesti, v gostilni in v vlakcu. Do zadnjega časa streljajo skoro vsak večer. Teden pred volitvami so čakali v sadi in streljali na domače ljudi. Ne enkrat, večkrat. Drug junak rjove ponoči: »Nože venle! Tretji hoče s kolom vdreti v hišo in ne miruje, dokler je ne dobi po roki. Po večernem vlakcu nastavlja na vrat in prsi samekresse. Še v gostilni ni varen človek. Največji junak je pa gotovo tisti, ki ima toliko poguma, da si upa natopiti 12 letno dekleto, ki mu ni nič čalega storila. Molčali smo v nadi, da pridejo k pameti. Če pa ne bodo pridni potem pa s imeni bolj natančno. Vsak človek ima svoj poklic. Po sokolskih načelih vgojeni ljudje iz Mirne so si izvolili pretepaškega. Upamo, da bo dal kdo klicati, da »Domoljub« laže. Domačini sodite, če ni resnica!

ST. VID NAD LJUBLJANO.

(Majniška orlovska prireditve.)

Orlovstvo naše srenje namerava proslaviti 1. maj kar najpriserneje in najlepše kot vsako leto doslej. Priredilo bo namreč celodnevno prireditve s pestrnim sporedom na prvo majniško nedeljo (3. maj). Takoj po prihodu vlakov ob 7. se zberemo na kolodvoru ter se uvrstimo v spored in odidemo

na Šmarno goro, kjer bo ob 9. služba božja, po službi božji pa slavnostno zborovanje pred cerkvijo. Nastopili bodo znani govorniki. Popoldne bo posvečeno javnemu nastopu vsega orlovstva v Tacnu pri Koširju. Po javni telovadbi pa je zabavni del, ki obstoji v srečolovu, saljivi pošti in podobnem. Sodeluje slovita jeseniška godba; in že to pomeni, da bo proslava živahna in lepa. Dovoljena je tudi polovična vojnja. Vsak kupi cel vozni listek do St. Vida in ga obrani. Poleg tega pa bo dobil v Tacnu izkaznico, s katero se izkaže, da je res posetil prireditve. Bog živi!

ST. JERNEJ NA DOLENJSKEM.

(Delitev posestva.)

Ze precej časa ni bilo od nas nobenih poročil. Ker pa je vedno kaj »novega«, je prav, da zvedo o tem tudi drugi. Pred kratkim so prišli k nam z avtomobilom neki gospodje iz Ljubljane, da bi delili oziroma dali v zakup nekaj Pleterskega posestva. No, pa to ni še nič hudega. Ampak drugo je, zaradi česar moramo glasno protestirati: delili oziroma v zakup so dajali tako, da se bo o tem še govorilo. Tistim, ki že imajo, so že dali, nekaterim revežem in kajzarjem pa, ki so nujno potrebni — z 7 do 11 člansko družino, pa so vzeli še to, kar so dosedaj imeli v zakupu. Tako so vzeli Zagorec iz Smarja, ki ima 11 članov družine in skoro nič svojega posestva, popolnoma vse, t. j. 81 arov; Klemenčič iz Zvabovega (7 članov družine) vse, t. j. 45 arov; Matozu iz Vratnega (7 članov družine) vse; Vinsku iz Smarja (7 članov) skoro vse, Volčjaku, Grubarju, Brišarju, Cekuti itd. skoro vse. Krhin Ani so vzeli vse in dali Skindru, ki ima že na Golem in v Peklu. Pri tej komisiji so bili navzoči tudi župan, ki sedaj govori, da občina nima z agrarno reformo ničesar opraviti. — Kune, ki ga vsa stvar prav nič ne briga, — in Skinder, katerega sin zna že dobro deliti žganje in vino, o čemer homo natančneje poročali, ko pride stvar pred vodnijo. S to delitvijo se je zgodilo nekaj, kar se bo še bridko otepalo. Poleg vsega tega morajo tisti, ki so kaj dobili, od vsakega ara plačati en dinar, kar do sedaj še nikdar ni bilo. Tudi to je izzvalo ogorčenje. Kje je sedaj tista pravičnost in enakost za vse, katero liberalni agitator pred vsakimi volitvami obljubljuje?

KRIZE NA GORENJSKEM.

(Občinska politika.)

Tri mesece je že, kar je veliki župan Baltič razpustil naš občinski odbor sklicujoč se na § 99 občinskega reda. Po istem paragrafu bi se morale nove občinske volitve vršiti čez 6 tednov po razpustu, a ni še duha ne sluha o njih. Taka zakonitost! V teh treh mesecih, kar v občini gospodari gerentstvo, se je zdravstveno okrožje za trziški sodni okraj razdelilo v dvojno okrožje, okrožje Trzič in okrožje okolica Trzič. Štiri majhne občine: Sv. Ana, sv. Katarina, Kovor in Križe so sedaj samostojno okrožje. Da to okrožje ni življenja zmožno in da bo za davkoplačevalce teh občin v nezno breme, bi morale naše gerentstvo vendar vedeti in kaj storiti proti temu, če bi se prav zamerilo trziškemu županu, ki je Žerjavov prijatelj in ki je povzročil to delitev. — A še nekaj hujšega nam preti. Trziški občinski odbor je v seji 22. aprila 1925 soglasno sklenil vložiti prošnjo, da se Trzič povzdigne v mesto in se mu priklonijo vasi Bistrica iz kovarske, Slap iz domske, Pristava iz kriške občine, to pa zato, ker so v teh vaseh tovarna Kozinova, Molinetova in Bornova največji davkoplačevalci. Okoliške občine naj pa stokajo pod ogromnimi občinskimi dokladami, ki se bodo morale naložiti kmetom in obrtnikom v teh občinah, ako se jim ti največji davkoplačevalci odzamejo. Prejšnji občinski odbor v Križah je že enkrat to namero preprečil. Bomo videli, kaj bo sdaj storilo kriško gerentstvo, ali mu bo več za prijateljstvo trziškega župana Lončarja ali za blagor domače občine.

SMIHEL PRI NOVEM MESTU.

Naši Orli so na praznik sv. Jožela priredili telovadno akademijo s zelo bogatim sporedom. Ganljiv prizor je bil ko je 20 krepkih fantov slovesno obljubilo zvestobo načelom organizacije. Duh or-

lovske organizacije, katerega je vcepil fantom v srce bivši naš kaplan A. Gornik, ni izginil z njegovim odhodom in da ne bo izginil, zato bodo skrbeli naši vrli fantje. In Vi, dragi fantje pojdite po jasnozartani poti do cilja! — Higijenični zavod je priredil dne 19. aprila v društveni dvorani protialkoholno predavanje združeno s kino predstavo »Voznik smrti«. Predavanje je zelo ugajalo, kar kaže ustanovni občni zbor podružnice Sv. vojske, ki se je vršil popoldne. V podružnico je pristopilo 5 članov (ie) v I., 25 članov (ie) pa v II. stopnjo. Naša najboljša mladina se je odločila za trezno življenje, za prenovo naroda, za srečo domovine. — Neki slepar je prirejal od 18. do 21. aprila po gostilnah predstave, kjer je s svojimi budalostimi pohujševal nedoraslo mladino, ki je je bilo največ med gledalci. Pobiral je po hišah prispevke za Ljub. orl. okrožje in je imel celo neko ponavljeno potrdilo od dotičnega okrožja. (Potrdila ljubljansko orlovsko okrožje ni nikdar izdalo in ga je slepar sam naredil.) Nasledlo mu ni samo preprosto ljudstvo, temveč tudi inteligenca. Sedaj je na varnem. Bog živi!

ST. JERNEJ NA DOLENJSKEM.

(Občinsko gospodarstvo.)

Dne 22. marca je bila občinska seja. Soglasno je bilo sklenjeno, da bodo odborniki sejske pristojbine pobirali brezplačno in tudi druga dela, ki so v korist občine, naj odborniki opravljajo zastonj. Toda glej ga spaka! Naš gospod župan Pire so par dni pozneje sklicali nekako tajno sejo — od naših pristavev so bili navzoči samo trije — in na tej seji so liberalci določili, naj Stanko Kušljan nadzira delo pri popravil rant na sejmisu in naj se mu ravno tako izplača dnevnic kot tesarjem, po 200 K. Tako torej! Pristasi SLS naj delajo zastonj za občino, samostojneji naj pa plačo dobivajo za prazen nič. Ali je to v korist občine? G. župan, bo treba o tem dajati odgovor!

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani

Marijin trg štev. 8

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje najugodneje. - Vezane vloge obrestuje po dogovoru. - Podeljuje proti dobremu poročstvu osebne, trgovske in obrtne — posebno kratkoročne kredite.

Če potrebujete elektromotorje ali če hočete izgraditi električne centrale, obračajte se na:

Škodove zavode

zastopstvo za Slovenijo

Selenburgova ul. 7

Poset inženirja je brezplačno na razpolago.

GOSPODAR

DENAR.

g Vrednost denarja 28. t. m. V Curihu je dinar v zadnjem tednu nekoliko padel, na 8.30 centimov, kar je imelo za posledico, da so se tuje valute na domačih borzah dvignile. Pri nas se je plačevalo: 1 funt šterling 299 Din, 1 dolar 62.20 Din, 1 nemška marka 14.80 Din, 1 švicarski frank 12.08 Din, 1 avstrijski šiling 8.78 Din, 1 francoski frank 3.24 Din, 1 lira 2.56 Din, 1 češka krona 1.85 Din, 1 bolgarski lev 0.40 Din, 1 romunski lej 0.29 Din. Za en dinar se je dobilo 1150 mažarskih kron.

CENE.

g Ljubljanska blagovna borza. Pšenica ameriška, postavljena v Ljubljano, Hard Winter Din 475, Rosafé Din 447—475; avstralska, postavljena v Postojno, Din 460. Oves makedonski v Ljubljani Din 330. Koruza zobata, postavljena v Ljubljano, Din 220; medjimurska na nakladalni postaji Din 236; bosanska, na nakladalni postaji Din 185. Otrubi pšenični, debeli, v Ljubljani Din 225, drobni Din 190. Krompir rumeni, postavljen na postajo Špilje, Din 130.

g Žitno tržišče. Pri žitni kupčiji vlada splošna negotovost, ki je bila povzročena po močnem padcu cen. Vendar se cene za pšenico in koruzo nekoliko utrjujejo, ker se glasi, da Evropa, posebno pa Romunija

nima dovolj žita in da ga tudi v naši državi primanjkuje, ker se ga je preveč izvozilo. Značilno je, kar se govori, da je v Vojvodino dospelo do 1000 vagonov ameriške pšenice, s katero se zalagajo tamošnji mlinci. Tako stane v Subotici domača moka 7 Din, dočim se prodaja ameriška po 6.50 Din. To bo brez dvoma moralo vplivati na padec domačih cen.

g Tržišče z jajci. Produkcija jajc je povsod obilna in zato tudi cene splošno nadejujejo, zlasti ker je konzum po praznikih manjši. V Sloveniji so nakupne cene splošno 1.25 Din za 2 komada, odnosno boljše blago po 0.75 Din za komad. Na ljubljanskem trgu se dobe na drobno po 0.75 do 1.25 Din, na mariborskem pa po 1 do 1.25 Din komad. Izvoz je precejšen. Največ blaga gre v Švico in v Nemčijo.

g Tržišče z mlekom. Cene mleku so čvrste, ker zaenkrat še ni mleka v obilici. V veletrgovini se gibljejo cene okoli Din 2.50 za liter, dočim se v nadrobni prodaji dosežejo cene do 3.50 Din. Izvoz mleka pada in znaša sedaj iz Slovenije komaj 5000 litrov dnevno. Vzrok so predvsem nizke cene v inozemstvu. Sira je na trgu dovolj, vsled tega so mu cene padle. Masla je za praznike primanjkovalo, sedaj ga je dovolj.

g Tržišče s kožami. Na tržiščih v naši državi so cene kožam v zadnjem času znat-

no padle. Plačujejo se: bosanske volovske kože 12 do 14 Din, dalmatinske brez rogov 15 do 16 Din, hrvatske lahke Din 15, težke Din 16 do 17, slovenske lahke Din 15, težke 17, telečje na Hrvaškem 25 do 27 Din, v Sloveniji 1 kg Din 23.

ZIVINA.

g Ljubljanski živinski sejem 24. t. m. Za kg žive teže se je plačevalo: voli debeli Din 10.25 do 10.50, voli rejeni Din 9.50 do 10, voli za vprego Din 8.50 do 9.50. Krave rejene Din 7 do 8, krave klobasarice Din 5 do 6. Teleta težja, debela Din 14 do 15, teleta lažja Din 13 do 13.75. Teleta zaklana za kg mrtve teže Din 18 do 19. Prašiči peršutarji Din 14.50 do 15. Prašiči debeli Din 15.50 do 16. Banaški špeharji Din 16 do 16.50. Prašiči domači zaklani Din 17 do 19. — Cene so od zadnjega tedna ostale nespremenjene. Kupčija je v splošnem bolj mirtva, ker vlada na mesnem trgu precejšen zastoj. Vse kaže, da se bodo sedanje cene obdržale, pričakovati pa je, da bo kupčija bolj živahna kot doslej, da se bo moglo vsaj nekaj blaga odprodati. Povpraševanje je le po prav dobro rejeni živini.

g Živinorejsko zborovanje v Lescah se bo vršilo v nedeljo 3. maja, ne pa 4. maja, kot je bilo zadnjič pomotoma javljeno v Domoljubu.

g Premovanje goveje živine v Bohinju dne 20. t. m. s podporo vlade in obeh občin je pokazalo, da se je napravil v povzdigi govedoreje v Bohinju velik korak naprej. Prignanih je bilo k premovanju 128 glav, in sicer: 22 bikov, 66 krav in 40 telic. — Zlasti lepe so bile krave-mlekarice. — Glede mlečnosti so bile nekatere res izborne živali. — Izmed 66 prignanih krav je bilo več kot polovici priznanih 25 točk in čez. — Lepi so bili

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

Obrestaje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka.

Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo, v lastni palači, zidani še pred vojno iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z **neomejenim** jamstvom, za vloge vsi člani s svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 200 milijonov kron.

tudi nekateri bik, krepko zastavljeni, čokljati, z izbornimi mlečnimi znaki, izvrstnimi parklji — kar ustvarjeni za Bohinj in njegove razmere. Glede oblike in enotnosti v barvi bi bilo seveda še marsikaj zboljšati. Premovanih in obdarovanih s primernimi darili je bilo 14 krav, 8 telic in 10 bikov. Uspoštovati je treba, da je glavni vir dohodkov v Bohinju mlekarstvo in siraštvo. — Premovanje je doseglo svoj popoln uspeh in potrdilo vnovič, edino pravi smoter, ki ga moramo imeti: dvigniti mlečnost, a obenem tudi zboljšati prikladnost bohinjske govede za Bohinj, za te visoke, mrzle, strme in razdrapane planine. — To premovanje pa je tudi pokazalo, da se tako merodajni krogi kakor tudi Bohinjci sami dobro zavedajo tega in korakajo krepko po začrtani poti.

RAZNO.

g Zborovanje Gorenjskega pasemskega okrožja. Kakor vsako leto, tako tudi letos, se bo vršilo dne 3. maja ob 9. dopoldne v Lescah na Gorenjskem zborovanje »Gorenjskega pasemskega okrožja rdeče cikaste živine«. Dnevni red: 1. Nagovor predsednika; 2. položaj naše živinoreje (predava g. Fr. Krištof); 3. planšarstvo na Gorenjskem (poroč. okr. ekonom g. Sustič); 4. bodoče mlekarstvo (poroč. mlekarški izvedenec g. Ant. Pevec); 5. prost razgovor živinorejcev; 6. slučajnosti. — Vabljeni vsi živinorejci.

Odbor Gorenjskega pasem. okrožja.

g Premovanje plemenske govede za glavarstvo Kranj se bo vršilo v soboto, dne 9. maja ob pol 9 v Kranju na sejmišču. Za premovanje je določeno 5000 Din iz državnih sredstev, 5000 Din pa iz sredstev živinorejskega odbora v Kranju za goved lastnega okoliša. Živinorejci ste vabljeni, da prženete na to tekmo svojo najboljšo plemensko goved. — Živinorejski odbor v Kranju.

g Gojenje žita. Tako je naslov knjižice, ki jo je izdala Delegacija proizvajalcev žitnega solitra za poljedelce, da jim nudi nekoliko pouka pri pridelovanju raznih vrst žit. Knjiga je tiskana v hrvaškem jeziku in je tako poljudno pisana, da jo lahko razume tudi slovenski kmetovalec. Knjiga obravnava predvsem žitne rastline vobče ter opisuje ustroj zrna, klice, korenine, klasa itd. Specijelno pa opisuje naše glavne vrste žita, kakor so pšenica, rž, ječmen, oves. Da dosežemo zadovoljive pridelke, moramo pa tudi našim žitom gnojiti s hlevskim gnojem, posebno pa z umetnimi gnojili, izmed katerih potrebujejo žitne rastline dušik za vzpevanje in fosforne soli za zrute. Tudi plodored (kolebaranju) te razvrščen odstavek, dalje obdelovanju zemlje, priprave semena in setev, oskrbovanje rastlin in boj proti škodljivcem žit. To knjižico dobi vsakdo brezplačno, ki se priglasil zanjo pismenim putem pri Poddelegaciji proizvajalcev žit. solitra v Ljubljani, Grubarjevo nabrežje 16.

Dobro in poceni

se kupuje v manufakturni trgovini

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10

IZOBRAZBI

Sedanji sv. Oče Pij XI. o šoli.

Dne 23. novembra lanskega leta so prebrali v posvečovalnici apostolske palače vpricho papeža odloke o junaških čednostih častivredne sestre Lucije Filipini, ustanoviteljice kongregacije »Pobožnih šolskih sestric«. Ob tej priliki je imel papež na navzoče nagovor, v katerem je med drugim rekel: »Čast, ki smo jo skazali učiteljici, ima v današnjih časih, ko ima šola poseben pomen in vedno večjo važnost za vse družabno življenje, izredno važnost. Prijatelj in sovražnik dobrega se skušata poistiniti šole. Sovražniki se brigajo za šolo pred vsem zato, da zanese vanjo s pomočjo nekega laicizma popolno zatajenje božjega imena in vsega, kar je z njim v zvezi torej, da mladina popolnoma pozabi Boga, ki naj se v šoli nikdar ne omenja, medtem ko ista šola govori o vse-mogočem, celo takem, kar za življenje nima najmanjšega pomena. Prijatelji dobrega se zanimajo za šolo, da ravno potem nje usejejo v mladostna srca plodnosna semena vsega dobrega, ki obrodi gotovo, četudi pozno, svoje sadove.

V tem trenutku nas Cerkev potom častivredne s. Lucije Filipini zopet opozarja, da v šolah sam pouk ne zadostuje, marveč se mora tudi vzgajati. Vzgoja je pa v tem, da učenci ne le spoznajo kreposti, ki jih Kristus in o vjegovem imenu Sv. Cerkev priporoča, marveč, da si te čednosti tudi prilaste; to je začetek one svetosti, ki smo zanjo vsi poklicani. Iz ust častivredne služabnice božje nam ponavlja sv. Cerkev, kar je nekoč tehten pisatelj — dasi v obliki, ki se zdi nekoliko pretirana, pa vendar označuje včasih resnično dejstvo — izustil: šola je ali svetišče, kjer ima Bog svoj prestol in oltar, ali pa jama razbojnikov, ki iz nje prihajajo zločinci jutrišnjega dneva, da povzročijo v človeški družbi nered in prekucijo.

Črtice iz sedanjih dni Cerkev.

Občudovanja vredna je šolska katoliška organizacija nemških katoličanov. Leta 1. 1909 in 1911 dr. Marx na katoliških shodih v Breslavi in Maincu. Svojo moč in vpliv je pokazala zlasti v letih 1918-19. Socialistična vlada je hotela vse šolstvo poddržati in ga popolnoma na brezversko podlago postaviti. Organizirani katoliški stariši so se pa vprili. Vprizarjali so, da se v šoli ustanovijo šolske občine obstoječe iz učiteljev, starišev in otrok na podlagi pravic starišev do skupne vzgoje svojih otrok, ter poslali na milijone podpisov kot protest proti državnim odredbam. In res, vlada se je vdala. Danes že prevladuje v Nemčiji načelo, da je šolska občina višek v razvoju šole z drugo besedo v šolskih zadevah morajo imeti stariši, ne pa država odločivo besedo. Že 1. aprila 1919 je izdala vlada odlok, v katerem stoji med drugim: »Najvažnejša dolžnost državne oblasti je varovati svo-

bodo vesti. Prav posebno še to velja v vprašanju verskega življenja in verske vzgoje.« Sicer jim državna oblast ponuja takoimenovano mešano šolo; toda katoliki in verni protestanti gredo za popolnoma samostojne šolske občine. Podlago tem občinam in močno zaslombo daje zasebno šolstvo, ki es ob verski zavesti vernikov najlepše razvija.

Sodelovanje učiteljstva v Nemčiji pri verski vzgoji mladine: Vodijo tu in tam Dejanje sv. Detinstva in zbirajo tozadevno prispevke. Ker so marsikje duhovniki preobloženi, pripravljajo otroke na prvo sveto spoved in obhajilo. Drugod vodi učiteljica obhajilno zvezo otrok, izmed katerih so slednji zaveže vsak teden vsaj enkrat prejeti sveto obhajilo. Po velikih mestih obiskuje učiteljstvo versko zanemarjene družine, da pripravi otroke na obisk sv. maše in prejem sv. zakramentov. Skoraj izključno v rokah katoliškega učiteljstva so mladinska društva abstinentov itd.

Javne kinopredstave in mladina.

Začetkom majnika 1923. leta se je dogodilo v bližini Zagreba na Prekrižju grozovito hudodelstvo. Mlad fant, 17 leten gimnazijec, iz ugledne, imovite rodbine Paskijević, je zvalil dva moška, verižnika z valutami na samotni kraj v gozdu, ju pri belem dnevu hladnokrvno zavrtno z revolverjem ustrelil, oropal dolarjev, lir in dinarjev. — Znan človekoljub, vseučiliški profesor dr. Josip Silović je pokazal s posebnim spisom na dejstvo, ki zavaja mladino na taka hudodelstva. To je na k i n o. — Bilo je zopet v Zagrebu in sicer 1. 1914. Tedaj je zaprla meseca junija policija 6 dečkov, ki so organizirani v roparsko bando, izvršili več tatvin in vlovov. Pri sodniški obravnavi so sami priznali, da so jih pripljale do tega razne detektivske predstave, ki so jih gledali v k i n o. — Leta 1921 pa je bilo v Osijeku, ko so na ondodni gimnaziji prišli na sled dvema tatvinskima družbama. Ena se je imenovala »Mreža«, druga pa »Pajčovna«, udje teh družb pa so bili sami nižje gimnazijci, ki so izvršili v kratkem času samo med svojimi sošolci tatvin v vrednosti tedanjih 12.000 kron. Pri preiskavi so zopet doznali, da so kradli natančno po vzoru kinopredstave, imenovane »Prisvajatelj milijonov«. — Ljubljanska policija je aprila 1. 1923 zasačila in izročila sodišču 15 letno Lojziko Godec, ki je sama priznala, da je izvedla 37 tatvin razum onih, ki so jih ji prisojali še drugi. Bila pa je v tatvini tako izurjena in je znala tako spretno skrivati ukradene reči, da jo je preiskovalni sodnik začuden vprašal: »Pa kje si se naučila tako spretno krasti?« Ona pa mu odgovori: »V kinu sem gledala kriminalne filme, ki so mi bili zelo všeč. Videla pa sem ne samo, kako je treba krasti, ampak tudi, kako se znajo tatovi skrivati.«

Ravnatelj dr. Hans Heumer v Eggenburgu (Avstrija) je posebej preiskaval razloge, odkod pride, da se današnje dni izkvari toliko mladine in dognal je sledeče: Od 747 dečkov in deklic se je pravno izpridila ena tretjina po kinu. Izmed pokvarjenih deklet (med 15—20 letom) jih je 99 odstot. obiskovalo kino in kino je bil, ki jim je vzbudil željo po lepih oblekah, razuzdanem življenju in zabavah, vbil v njih smisel za pošteno življenje itd.

Fantovski večeri v pismih.

XIII.

Dragi naši fantje!

Ze nekaj pisem sem Vam napisal o tem, kako potrebno je med nami nanovo obuditi čut za lepoto krščanskega in slovenskega družinskega življenja — zraven sem pa večkrat omenil orlovsko organizacijo. Vem, da je večina mojih prijateljev prav dobro razumela, kako gre to dvoje skupaj, vem pa tudi, da jih je med »Domoljubovimi« braveri nekaj, ki tiho ali glasno očitajo orlovski (in tudi drugim našim organizacijam): ravno orlovska organizacija trga družino!

Kako krivičen je ta očitek! Ne morem mimo njega, dragi moji fantje, moram se pri njem pomuditi in mu prerešeti ta kosti in obisti.

Najprej Vam bom pa zopet povedal svoj doživljaj, dragi fantje. Včeraj je bila tista nedelja, ko se bere v cerkvi evangelij o Dobrem pastirju — tako krasen evangelij je to; — Jaz sem se moral peljati z ovozom po opravih na gorensko stran. Drčali smo mimo neke farne cerkve — saso tri črke šteje ime tiste fare — in notri v cerkvi je bila ravno služba božja. Ko smo prišli blizu cerkve, me je obšla bridka žalost: blizu dva ducata fantov je stalo za šoto, ki stoji pred cerkvijo, in se ni menilo za sveto opravilo v cerkvi... Tako, tudi nedelja Dobrega pastirja mora biti tako strašno počrnjena — kam drvi naša mladina...?

Pa to je samo en primer. Sam Bog ve, koliko slovenskih farnih cerkva včeraj ni videlo med sv. opravilom fantov pred cerkvenimi vrati! Ko sem omenil svojo bridkost sosedu na vozu, mi je dejal: »Celo šolska mladina se skriva za raznimi poplopijki okoli cerkve, da je ne vidijo poklicani, kako izostaja od maše.«

V duši mi je kričalo: Starši, starši, kje ste, kje imate pamet in srce, da ne veste, kaj počne vaša mladina in se nič ne zmešate za njena pota? Glejte, jaz sem popoloma prepričan, da fant, ki ne gre rad v cerkev, tudi doma ni rad. Kakor se boji stopiti čez prag hiše božje, tako se mu noče upira, stopiti čez prag hiše očetove — kakor se mu mudi iz cerkve, tako se mu mudi tudi iz očetove hiše ven v pohajkovanje, na veseljačenje. Žal, da je takih fantov povsod več in več, žal da je tisti kup

postajačev pred cerkvijo med službo božjo večji in večji marsikje v slovenski domovini.

Povejte mi, dragi fantje, ali niso ti in podobni pojavi največji dokaz, kako zelo so mnoge naše družine raztrgane in razbite! Kako si taki fantje povsod iščejo zabave in veselja, samo doma ne! Vidite in sedaj prihaja orlovska organizacija in vabi fante v dvorano, k telovadbi, na fantovske sestanke, na izlete itd. — pa se nekateri jeze in pravijo: čemu nam izvabljuje fante od doma? Pustite jih doma, pustite jih zlasti ob nedeljah popoldne, da posesti skupaj, da se pogovori, razveseli in nasmeje! Orli pa prihajate in jih trgate iz naročja domače hiše in jih tirate — sam Bog ve kam!

Fantje, kaj odgovarja tem prerokom orlovska organizacija? Takole jim odgovarja: Nič ne trgam fantov iz naročja domov, pač jih pa prav krepko trgam iz objema gostilne, slabe družine in brezmiselnega pohajkovanja! V tistih lepih časih, ko so fantje še radi ostajali doma, ni bilo nikake orlovske organizacije in ni prišlo nikomur na misel, da bi jo ustanovil, ker je takorekoč še ni bilo treba. Takrat so domače hiše in družine še znale in mogle fante doma zaposliti, danes jih mnoge ne znajo več, ali pa če jih znajo, jih več ne morejo, ker so razni miki in vplivi tam zunaj mnogo močnejši kot vplivi družine — zato se fant sam trga iz naročja družine in hiti ven. Tu bi res lahko odgovoril: Sam Bog ve kam... Če pa vabi orlovstvo fante v svoje vrste in jim skuša dati poštene zaposlitve, dostojnega dela, ni nič treba biti v skrbeh, kam jih tira, saj vsak, ki se hoče le malo poučiti, prav lahko spozna in dožene, da so fantje pri Orlih v dobri družini in pri poštenem delu. Res je sicer, da ta ali oni zlorabi tudi pripadnost k orlovski organizaciji v nečedne in postranske namene, toda to je le nov dokaz, kako zelo se je današnja mladina oddaljila od visokih vzorov fantovstva in kako zelo je treba, da se najde kdo, ki jo kliče nazaj k vzorom! In prav orlovstvo vrši to nalogo dosledno in sistematično. Na vso moč skuša svoje fante odvrniti od krivih vzorov, od gostilne, pohajkovanja in zapravljanja časa in jim obrniti misli in želje k rečem, s katerimi se korenjaški fant v resnici lahko postavlja in najde v njih tudi zadovoljstvo trajne vrednosti.

Popolnoma krivičen je torej očitek, da orlovstvo družino razlira. Recimo da bi bil jaz misijonar, pa bi včeraj stopil v voza in tistim fantom pred cerkvijo napravil pridigo: Fantje, ni lepo, da stojite zunaj cerkve, kakšni kristjani ste itd., itd. Govoril bi, recimo, 15 minut in fantje bi poslušali in bi se čudili, da jim danes pridiga misijonar in sicer pred cerkvijo. Naenkrat bi se pa pojavil med nami cerkvenik in bi se začel kregati — ne nad fanti in ne nad starši, ki se zanje ne brigajo — temveč nad menoj in bi dejal: Poberi se, ti krivi prerok, kaj pridiguješ tu pred cerkvijo in zadržuješ fante, da se ne morejo udeležiti službe božje v cerkvi in ne gredo poslušat pridige gospoda kaplana, ki je zato tu, da jim pridiga...

Fantje, kaj pravite, ali bi se zdel menil

OD DANES IN VČERAJ

POKOP CIGANSKEGA KRALJA.

Pri Newyorku so pokopali zadnjič Nikolaja Johna, »ciganskega kralja«. Brez počizje so ga pripeljali v avtomobilu za železnico in nato v tovornem vozu na pokopališče. Cigane so telegrafično sklicali k pogrebu. Ta pogreb je značilen, kako izginja v Ameriki tudi ciganska počizja in ciganska stara navada. Cigana skoraj ne vidiš več na cesti kakor pri nas, od 5000 družin jih je devet desetin zamenjalo slikoviti ciganski voz z avtomobilom. Zanimivo je, kako so se cigani prilagodili velikomestnemu življenju. V Newyorku, kjer prebiva okoli 50 rodov, stanujejo vsi v pritličju in prav nobeden v zgornjih nadstropjih. Najrajši imajo kakšne trgovske prostore; z bombaževimi prti in barvanimi odejami jih razdelijo v posamezne dele, tako da je soba za prerokovanje sama zase. Stolov sploh nimajo. Pri obedu razprostrejo odejo po tleh, pa je opravljeno; spijo tudi samo po tleh. V tem oziru so zemlji celo zvestejši kakor kmet.

BRIVSKI POMOČNIKI V AMERIKI STRAJKAJO.

V Newyorku so začeli štrajkati pomočniki v brivnicah in česalnicah. Pravi, da je nova moda žensak, da nosijo pristrižene lase, vse česalnice napolnila z ženskami in da morajo biti zato pomočniki boljše napravljene in morajo večkrat menjavati perilo; vrh tega si morajo kupovati žgalna železa in posebne težke škarje. Mojstri pa plač nočejo zvišati in pravijo, da so se zvišali tudi davki, cene za brisače i. t. d.

EIFFELOV STOLP V PARIZU.

V Parizu stoji 300 metrov visok stolp na ogromnih štirih podnožjih. Zgradil ga je inženjer Eiffel in se zato po njem imenuje, je pa last neke družbe. Ta družba vleče od stolpa lepe dohodke. Vsak, kdor hoče gor, mora plačati vstopnino; s treh ploskev v različni višini lahko uživa razgled čez Pariz. V prvem nadstropju ima družba kavarno in več majhnih prodajalen, prav gori je pa državna postaja za brezžični brzojav, vremenska opazovalnica itd. To tudi nekaj nesc. Čisti dohodki so znašali leta 1923 719.000 francoskih frankov, lani pa 906.000. Francoski frank je nekaj nad tri dinarje. Obiskovalcev je bilo leta 1923 551.000, lani pa 586.000, povprečno torej na dan 1600. Ob lepih dnevih pa potegnejo električna dvigala tudi do 10.000 ljudi v omotično višino. Najpridnejši obiskovalci Eiffelovega stolpa so Amerikanci.

tak očitek pravičen? — Vidite, prav tako krivico trpi orlovska organizacija, če ji kdo očita take reči kot sem malo prej omenil. Da je to res, spoznate lahko že iz današnjega pisma, pa če Bog da, Vam bo še marsikaj o tem napisal v svojih pismih

Vaš iskreni prijatelj

star fant.

Ia. Amerika

Imenuje fina rujava kotenina, izdelana iz najboljšega ameriškega bombaža. — Po trikratnem pranju postane snežno bela. V zalogi pri

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

Razno.

Častihlepnešt. V mestu Goarshausen na Nemškem so bile županske volitve. Za čast župana se je potegovalo 132 gospodov, skoraj vsi tisti, spodov, ki so imeli volilno pravico.

Sveto pismo. L. 1923. so razposlali na vse strani sveta trideset milijonov izvodov svetega pisma. Največ kupijo sv. pisma v Ameriki, vsi časopisi ga ponujajo bravcem v ceneh izdajah. V Ameriki je neka zveza, ki pošilja sv. pismo v vse gostilniške sobe hotelov. L. 1923. je razposlala samo v ta namen čez 40.000 izvodov.

Ljubezna do žene. Ameriški zastopnik v Argentini je prošil za upokojitev, ker mu žena ne more slediti v Argentini. V prošnji za upokojitev je napisal tole: »Ko so med svetovno vojsko Nemci torpedirali ladjo »Lusitania«, je bila moja žena na njej; padla je v morje in se je rešila šele čez pet ur, še danes ne vem, kako. Ko se je pozneje spet peljala po morju, se je razletel kotel na ladji in je ubil pet mož. Nato je napravila potovanje za zabavo; v nekem zalivu je parnik zavezil na obalo, užgal se je in je popolnoma pogorel. Ko sem bil imenovan za poslanika v Argentini, je rekla moja žena, da gre kljub vsem prestalim neizgodam za menoj. A ladja je zgrubila krnilo in so jo morali rešiti drugi. Zato moja žena ne mara več na morje. Ameriški predsednik je prošnjo poslanika seveda ustíkal.

V boju z volkovi. V državi Minnesota v Sev. Ameriki so pred 40 leti napadli volkovi v gozdu advokata Davisa in njegovo sedemletno hčerko. Hčerko so raztrgali pred njegovimi očmi, on sam je le s težavo ušel. Postil je advokaturu in je začel boj proti volkovom. V trideset letih jih je ubil 1200 in ni danes v Minnesoti nobenega volka več.

Kino v aeroplani. Aeroplani so od dne do dne večji. Angleži in Nemci gradijo sedaj take, ki imajo na vsaki strani po štiri sedeže. Da popotnikom v dežju in snegu ni dolgčas, so jim steno spredej prevlekli z belo barvo in gledajo tako lahko kinematografske predstave, udobno v mehkih stilih sedeč. Seveda so aeroplani tudi kurjeni. Tako ničesar ne manjka, ko se pomikamo naprej s hitrostjo 150 do 200 kilometrov na uro.

Stolp v Pisi. Gotovo je že vsak »Domoljubov« bravec videl sliko nag-

Dr. Ivan Pregelj:

Deva zmagovita.

Povest iz naših dni.

(Dalje.)

3. Dvignite, Orli...

Popoldanska služba božja se je bila končala in vesele so se zgrinjale množice na zeleno loko, kjer so bili domači Orli in gostje priredili prostor za telovadbo. Enoličnost kretenj je bila ugasnila, izpod krojev je pogledala svobodneje oseba, prava narava mladih ljudi, duša veselih, svežih, slavnostnih osebnosti: zavest mlade moči, sladka mladostna nečimurnost, vesela šegavost, mehka sreča prve komaj jasne slutnje, da je čudovito od Boga v ljudi, v zdrave moške mišice in v sladki ogenj dekliskih oči. Živeje od solnea je razžarjevala bližina prvega javnega nastopa mehko polt vrljih Orlic. Žejalo je Orle, pa ne iz vročine in želje po vinu, iz vsednevne razburjenosti, iz čudnega nemira. Naraščaj je vrvel skozi ljudi: mali rdeči popki, posejani na pot in ograjeni telovadni prostor, nedorastli obrazi, gladki kot božja dlan, oči nemirno jasne, a lica tako gniljivo resna, polna pričakovanja...

Zdaj je utihnil val ljudstva. V ozračju nad zelenjem in božjim solncem je dahnil slišno popoldanski veter. V trakovih in praporcih je zaživelo. Iz ozadja je udaril glas godal, sunil, pozval in klical:

»Dvignite Orli...«

Skozi ljudi se je prerila brhka četa in vstopila in stala. Pesem pa je bajila toplo, vabeče. Iz solnea je zajel umetnik sladko melodijo, da veže srce in giblje ude in se preliva in bi človek še pel in še pel tisti prečudno mehki trio... O. Vinko Vodopivec! Bog bodi zahvaljen, da ti je bilo prizaneseno, ko je ob Tebi strela udarila v topolo. Bog sam je hotel in je bil vesel vnaprej sladkosti tvojega tria, ki ga je vnaprej poznal in v tvoje uho usadil za tisoče in blagoslovil...

Himna je utihnila. Pred čete je vstala poveljnica Orlic in se vzpela na majhen oder. Bila je botrica zovega prapora, duša vse orlovske misli na fari. Pavle je pogledal nanjo in srce se mu je vnelo:

»Ana Jeranova! Bog te živi!«

Deklica je vstala in govorila:

-Večni, Sveti, Vsemogoči
Tebi prvemu čast in slava!
Tebi duše naše nesmrtno,
Tebi naših rok dejanja,
Tebi naša moč in rast!

Kratko je prešla. Z živejšim izrazom spoštovanja in vere je nadaljevala:

»Blagoslovi, Troedini
vrste borcev za resnico,
za pravico in lepoto,
za dobroto, ki je v Tebi
in iz Tebe vekomaj...«

Zopet je deklia prestala, razvezala nato svoji roki proti nebu in se še posvečevala:

»Slava še Tebi, mati Marija,
ki od vekov si vsa čista,
sveta, roža čudovita
v vrtu rajске Vsemoči!
Blagoslovi naše želje,
naše sanje, naše solze!
Naj smo tvoje čiste duše
Tebi v radosti tih odsevk«

Lice je od ganotja pobledele dekletu. Njena sveta sli se prenesla v njene družice in žene med gledalci. Komaj slišno je pel popoldanski veter v praporcih in trakovih. Tu pa tam je mehko srce tajilo solzo ga-

Vinko Vodopivec je namreč uglasbil prolepo orlovske himne.

notja in svetega zanosa. Takrat pa je govornica spregovorila znova, zajela pred se z rokami. Polno ji je pel glas:

»Slava sveti domovini,
materi junakov vedrih
slavni, močni in edini,
sveti Jugoslaviji!
Njej le verni, njej le zvesti
družimo se v vrste jedre,
jačimo moči si mlade...
Naših src ljubezen sveta
njej le sije, njej gori.«

Živahno se je zgenilo v poslušalcih. Pritajeno je vzkliknilo iz resnih orlovskih vrst. Klic ljubezni je hotel, da vstane, a je onemel spričo slovesnosti trenutka. Samo eden je šepetnil:

»Ana, blagoslovljena.«

Pavle je bil. Vso dušo mu je bila ogrela pesem, vse čustvovanje so mu bile zanesle ustnice, ki so pesem govorile. Daleč, daleč je bila ugasnila slika one druge Ane, prav tako lepe kot Jeranova, prav tako mlade, a nesrečne na potu, ki ga je bila nastopila...

Jeranova Ana pa je stopila za korak naprej, pogledala po Orlih in Orlicah, pogledala po ljudstvu, ki je stalo ob ograjenem prostoru in je rekla prisrčno, da je solze zvalilo na oči:

»Bog vas živi, bratje in sestre,
bratje Slovenci, sestre Slovenke,
matere naše, žalostne sestre,
sveto je vaše in naše gorje.«

Tiho je bilo, glas je umrl. V mislih se je zjasnilo, da misli pesem zemljo neodrešenih in še zemljo njega, ki je sladki trio pel. Govornica pa je dvignila roke kakor za blagoslov:

»Bog blagoslovi naše gore,
naša polja, naše vode,
našo zemljo, morje in nebo!
Bog ohrani, Bog blagoslovi
naših Velikih tihe zibelke,
naših Večjih temne grobove,
naših Največjih sveti spomin.«

Samo trenotek, kratek odih. Nato vneto, iz vse duše, iz vsega srca:

»Bog blagoslovi, Bog ohrani
sveto naše slovensko ime!«

Govornica je zdrknila z odra. Klici veselja so sunili. Glas godbe jih je prevpil. Jedre čete so se zgrnile, šle, nastopale, gibale v zvokih domačih pesmi, snivale v sladki ritmiki dekliskih simbolov, napadale v sunkih jakih moških mišic in se umirjale kakor v ples in cvet, v pestre podobe. In vetri se igrali v praporcih in trakovih in trpki klici povelj so sekali v ploskanje gledalcev in kdorkoli tega še ni videl, je plakal, plakal...

In z aj so sedli na mizo Jeranova Ana in nje brat Peter, predsednik Lokarjev Stefan in Zalačnikov Pavle. Še Podjamskega Janeza so poklicali, le se je ogledoval, kam bi sedel. Pa je bila miza dolga in se je še nagnetlo domačih in tujih in je vzrastel vesel pogovor ob mizi in od mize k drugim mizam. Pijača na žejo je teknila, veselje je razvezalo duše. Pokroviteljsko je stopil domači župnik od mize do mize, domači kaplan pa je iskal za pevci — Orli, da bi pokazali, koliko more pevski odsek. Naraščaj pa je predel med odrasčenimi in bil nestrpen, kakor da pričakuje še nečesa... nestrpni, veselja lačni, srečni naraščaj...

»Krasno je uspelo«, je dejal predsednik Stefan. Načelnik se je nasmehnil in pripomnil:

»Malo prve šole za veliki nastop na Brezjah.«

»Hudnika, ali jih bo togotilo, naše nasprotnike, je pripomnil Podjamski Janez.

»Vidiš, da danes niso čakali,« mu je prikimal Stefan.

»Fantje, vesel sem,« je tedaj vzkliknil Pavle in dvignil čašo. »Bog živi, ekste
 »Nikar,« je rekla Jeranova Ana.
 »Ah kaj, Anček. Na veselje se pije,« je odvrnil Pavle. »Ne boj se. Plačam vse sam.«
 »Zakaj neki, vsak svoje,« je menil predsednik.
 »Pri vinu ni šarž, predsednik, jezik za zobmi,« se je smejal Pavle in s svojo široko dobro voljo privzal najprvo srce Podjamskega Janeza, ki je tiščal nekaj bore novcev v žepu.

Pristopil je župnik. Pavlu se je posrečilo, da ga je pregovoril in prisedel, pohvalil posebej predsednika načelnika in še Ano. Potem je vstal z opazko, da je župnik za vse. Ob mizo so stopile Orlice z dobitki.

»Zagrabi, Ana!« je rekel Pavle in dejal, ko je videl, da je potegnila deklica le nekaj listkov iz vrečice:

»Ah, kaj. To se zagrabi tako!«

Nasul je pred deklico prgišče listov in plačal. Deklica je hvaležno razgrinjala. Bil je dobitek vmes. Kurnik z gosjo.

»Oh,« je zaklicala, »kako bom v kroju nesla domov.«

»Ponesem ti jaz,« je dejal Pavle.

Uprla je vanj svoje oči in dejala nagajivo:

»Ali je res? Dolgo te že ni bilo k nam. Ali boš še znal?«

»Bom,« je dejal in povesil pogled. In kakor nevolja se je hotela oglasiti vanj:

»Ali sem ji že kaj kdaj obljubil? Kaj mi hoče očitati?«

»Pavle, presneti fant, kje tičiš, peli bomo,« ga je vzdramil kaplanov glas. Vstal je od mize. Nemi so obsedeli Stefan, Peter in Ana in le Podjamski Janez je udaril ob mizo in dejal:

»Hudnik.«

Pesem je preglušila njegovo besedo, katero je bil podedoval po očetu. Za vse na svetu bi bil rad pel v zboru, pa mu niso dali. Prav nič posluha ni pokazal. Zato ga je poganjala še celo v njegovem preprostem in poštemem srcu plevelna kal: zavidal je pevce. Oni so mu zavidali njegovo silno moč. Dal bi jo bil za posluh. Pa je že tako, dragi fantje, na svetu, da samo tisto hočemo na svetu, česar nimamo in nismo za tisto, kar nam je Bog dal, prav nič hvaležni.

Prvi mrak je hladno dihnil v veselico. Ljudje so se razhajali. Pavle je vztrajal in plačal. Pesem in pijača ste ga bile razvzele. Drazil je Ano z gosjo, katero je bila zadela. Vračala mu je vedro. Potem pa se je odločno zresnila in vstala, da pojde.

»Pa gos?« se je smejal Pavle.

»Saj si rekel, da mi jo poneseš,« je odvrnila.

»Ampak, če mi po poti uide, lovil je ne bom,« je odvrnil. Vstali so. Bili so že med zadnjimi, ki so odhajali. Stopili so na faro. Načelnik in predsednik sta stopila še v društveni prostor. Pavle in Ana sta krenila sama po cesti. Tedaj je rekel Pavle:

»Tako lepe, kakor si bila danes, ko si deklamovala, te še nisem videl.«

Deklica ni odgovorila.

»Strašno si srčkana,« je še pripomnil Pavle.

»Molči,« je odvrnila resno.

»Zakaj? Ali ni res?«

»Prav ni, da trapaš. Saj nisem Jerajeva.« Fant se je suho nasmehnil in vprašal bridko:

»Ali mi hočeš kaj očitati?«

»Zakaj, Pavle,« je odvrnila počteno in toplo. Potem sta molčala.

Od Jerajevih jima je prihajala nasproti družba deklic. Ko so šli drug mimo drugega, se je oglasilo iz deklet:

»Servus, Pavle, kaj si gos kupil?«

Pavleta je pogrelo. Bila je Jerajeva Ana, ki je vprašala. Ni ga jezilo, da je vprašala po gosi, zbolel ga je njen vojaški pozdrav: servus.

»Kupil,« je odgovoril. »Hiti! Jaz mlado gos, zate pa so prihranili starega petelina.«

»Ali takega, ki čuka?« se je prešerno zasmejalo dekle. Fant ni odgovoril.

»Kako je zoprna,« je dejal, ko sta bila prešla z Jeranovo.

»Pa si prej hotel, da ti nekaj očitam,« je odvrnila deklica.

»Svoje si pa le misliš,« je menil trpko fant.

»Zakaj, Pavle?« je rekla toplo. »Veruj mi, ne mislim in ne sodim. Nekaj drugega pač, Pavle.«

»Kaj pa, Anica?« je vprašal.

»Bojim se,« je rekla in dostavila tiho: »Pa molim.« Ogrela mu je znova dušo. Ko sta slovo vzela, ji je stisnil roko in dejal proseče:

»Ana, Anica!«

(Dalje.)

njenega stolpa v italijanske mestu Pisa. Visok je okoli 80 metrov, nagljen pa tako, če vržeš z vrha kamen dol, da pade na tla štiri metre in pol proč od stolpa. Letos se je raznesla govornica, da se bo stolp sesul. Komisija, ki jo je italijanska vlada poslala stolp pregledat, je dognala, da se je stolp premaknil od predlanskega leta samo za pet milimetrov in da se bo sesul v 1800 letih. Davčne olajšave za nove hiše so podaljšali v Trstu do leta 1930.

Močna policija. Italijanska vlada je napravila nov oddelček policije, ki bo služil v prvi vrsti sodiščem. Oddelček bo štel 42.000 mož.

Sreča. Pred dvanajst leti je neki policist v New Yorku našel v veži par dni staro deklico. Dahi so jo v sirotišnico, od tam jo je vzel za svojo nekd Leeds. Sedaj je Leeds umrl in zapustil vse svoje premoženje v vrednosti 1200 milijonov kron!

Razstava v Wembleyu. Wembley je neki okraj v Londonu. Lani je bila tam največja razstava sveta, razstavili so vsi deli ogromne angleške države, v kateri živi četrtina vseh ljudi na svetu. Letos je razstava obnovljena, otvoritveni dan je 9. maj, ker je na ta dan pred 15 leti nastopil vladno angleški kralj. Razstavo bo otvoril kralj sam, kakor jo je tudi lani. Zanimivo je, da je od kralja oddana pozdravna brošurka prišla lani okoli in okoli sveta nazaj v London v eni minuti!

Prilичnosti.

MODERNI METUZALEM.

V Beograd je prišel zadnjič majhen zgrbančen možiček. Iz potnega lista se je videlo, da je to najstarejši človek sveta. Piše se Zaire, po rodu je Kurd — Kurdi so narod na vzhodu Male Azije —, rojen je bil pa v Carigradu leta 1774, je torej 151 let star. Duševno je popolnoma čil; pravi, da je prišel obiskat svoje pravnukinje, in upa, da si bo pri tej priliki pregnal tudi revmatizem. Ko so mu rekli, da ni toliko star, kakor je zapisano v potnem listu, je bil zelo hud in je rekel, da napravi vsako leto na rojstni dan črto v koranu (koran je mohamedansko sveto pismo). Če mu jih je napravil 17, on sam pa 144. V zadnjih 30 letih je bil nočni čuvaj na obrežju Carigrada, prej je pa nosil tovore t. d. Poročen je bil 27 krat. Zadnja njegova žena je umrla v starosti 87 let. Pri-

poveduje, da je imel vsega skupaj okoli 100 otrok; vprašali so, koliko bo potem vseh potomcev, in je odgovoril: »Ni mogoče prešteti vseh peščenih zrn puščave.«

AMUNDSEN NA SPITSBERGIH.

Poročali smo že, da bo letel Norvežan Amundsen letos na severni tečaj. Sedaj je že na Spitsbergih, otočju severno od Evrope. Dva aeroplana ima s seboj in dve ladji. Ko bosta aeroplana sestavljena, bodo napravili najprvo poskusne polete. Nato bodo šli z ladjama toliko časa proti severu, dokler ne bodo zadeli na led. Tam bodo iz ladij še naenkrat napolnili aeroplana z bencinom; nato se bosta dvignila in odletela proti severu.

NAŠIM RODBINAM priporočamo našo domačo Kolinsko oškorjelo, izvrstni priradek za kavo.

POZOR! **BIRMA** POZOR!

je pred durmi, zato si preskrbite pravočasno za svoje birmance **OBLEKE, SRAJCE, NOGAVICE, KRAVATE, ROBCE** itd. po nizkih cenah pri

F. ČEŠNOVAR — Stari trg 16
LJUBLJANA.

PREKLIC. Preključem besede, ki sem jih izustil po zadnji javni seji občinskega odbora občine Dev. Mar. v Polju v navzočnosti več ljudi v šoli, da je župan Franc Kukavica izbral dva lista iz neke občinske knjige; besede obžalujem, ker v tem oziru o županu prav nič slabega ne vem. — Devica Mar. v Polju, dne 22. aprila 1925. A. D.

Zakonska brez otrok, srednjih let, dobita stanovanje v bližini Ljubljane. Mož bi bil za hlapca, žena bi pomagala pri gospodarstvu. Plača po dogovoru. — Ponudbe na upravništvu »Domoljuba« pod številko 2658.

PRODAM prostovoljno arondirano 176 oralov obsegajoče **POSESTVO »Kratno«**, pol ure od mesta Kamnik. Kupni pogoji ugodni. — Več pove Alojzij Kratnar, Perovo 3, P. Kamnik.

Iščem CERKOVNIKA

za cerkev na **ROZNIKU**, ki bi opravljal v prostem času tudi domača dela. Najraje mladeniča od 16 do 18 let. — Poizve se pri **L. ČAD, SP. ROZNIK, LJUBLJANA.** 2754

GONILNA JERMENA

prvovrstne in neprekosljive trpežnosti ter **PRIMA VOSEK** za mazanje jermenov, nudi po najnižji konkurenčni ceni trvdka

ČADEŽ & BRČAR — LJUBLJANA
Kolodvorska ul. 35. — Zahtevajte cenik in vzorec!

Kamgarn in modni ševijot za moške obleke. Velika izbira. Nizke cene.
R. Miklauc, Ljubljana

